Om Lama Tendar Olaf Høyer

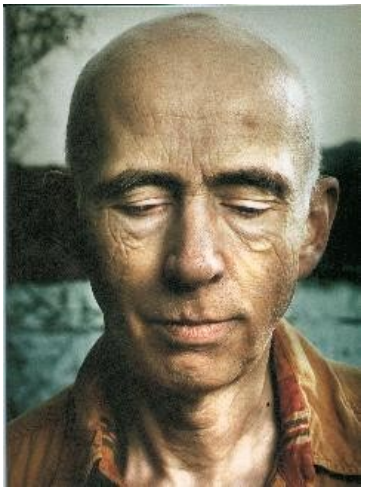

Lama Tendar Olaf Høyer, 2003,
foto: Jes Larsen © territorium.

Lytter til stilheden.

Jo mere jeg hører,

desto mere enig

Mit borgerlige navn er Olaf Høyer. Navnet *Tendar* fik jeg som munk i 1984 af min mester *Tenga Rinpotje*, som stod for ordinationen. Jeg er ikke munk længere, men navnet er blevet hængende ved mig hos mange, som kender mig fra gamle dage. Derfor bruger jeg det fortsat. Jeg blev født i 1948 og voksede op i Brede, hvor Nationalmuseet ligger i dag. Folkeskolen i Lundtofte prøvede at give mig undervisning i 7 år. Herefter gik jeg på Johannesskolen, Frederiksberg, hvorfra jeg blev klassisk sproglig student i 1967.

Derpå, først i en alder af 19 år, begyndte jeg for alvor at lære noget vigtigt. Jeg var hippie og boligaktivist 1968 - 1971 (Sofiegården, Stengården og Christiania), og forlod Christiania 1975. I min ungdom var jeg interesseret i filosofi, psykologi, religioner og psykedeliske stoffer. (- Jeg havde god gavn af LSD, skønt det i almindelighed er meget farligt for det psykiske helbred og ikke kan anbefales for nogen som helst. Det var jeg lykkeligt uvidende om dengang. Det var slut med LSD for mig i 1970. Jeg oplevede at forlade min krop og svæve hen over den. Mens jeg så svævede der i en eller anden bevidstheds form, tænkte jeg, at sindet var virkeligt på en helt anden måde, end jeg havde lært i skolen. Derfor opstod der et ønske i mit sind om bedre at kunne styre i sindets virkelighed.).

Jeg levede af småjobs indenfor mange fag og var også bager og cykeltaximand på Christiania. I 1976 blev jeg buschauffør, hvilket har skaffet mig smør på brødet i mange år, når jeg ikke var på rejser eller modtog sponsorater. De sidste 8 år før min pensionering kørte jeg rutebil her på Lolland. Jeg har også kørt en del taxa i København og omegn. Jeg har nået en sådan anstændig alder, at det danske folk nu sponsorerer mig med en folkepension. Det er jeg meget taknemmelig for.

Mine Lama'er

Jeg mødte *den 16. Karmapa, Rangdjung Rigpæ Dordje* allerede i 1974, hvilket gjorde et stort indtryk, da han tydeligt var en helgen (sanskrit: *Bodhisatva*). Det blev jeg dog ikke buddhist af ved den lejlighed, men jeg havde aldrig før mødt et sådant helt rent menneske. Ingen mørke. Kun lys, åbenhed og venlighed. Jeg var fortryllet, men forstod ikke så meget om den Dharma, som han repræsenterede. Jeg syntes dengang, at jeg manglede en ordentlig forklaring. Desuden var jeg i reglen ret skæv på den tid, fordi jeg røg en hel del fniseurt (galar, chares, cannabis sativa indica).

I januar 1977 mødte jeg i København den kendte Lama *Kalu Rinpotje*, som var så elskværdig at introducere mig til sindets egentlige natur, den umiddelbare og direkte *indsigt* i sindets natur, hvorefter jeg tog tilflugt i de 3 Ædelsten, som det hedder (se siden: *Om Tilflugt*). Det var ellers slet ikke min hensigt at blive buddhist, da jeg opsøgte Kalu Rinpotje, men det forekom fuldstændig logisk, korrekt og følsomt efter den oplevelse, som han havde givet mig. Kalu Rinpotje gav den fuldstændige forklaring inklusive en demonstration af sindets natur, sanskrit: *darshan*, som jeg manglede, og som fuldstændigt overraskede mig. Han gav også mange transmissioner og instruktioner i de følgende uger. Kort tid efter kom Karmapa tilbage til Danmark med Jamgon Kongtrul Rinpotje, og Tsultrim Gyamtso Rinpotje, som underviste i 3 uger. Hermed var grundlaget lagt for min forståelse af *Mahamudra*.

Siden hen har mange andre Lamaer uddannet mig. Først og fremmest meditations mesteren *Gendjyn Rinpotje*, som tog mig gennem den traditionelle 3 års meditative tilbagetrækning i Frankrig i 1991 til 1994 og trænede mig. *Shamar Rinpotje* blev min mester i 1982. Han har været en stadig kilde til forundring, da han var en af de mest præcise og afklarede Lamaer i min tid. Jeg lærte Shamar Rinpotje at kende, da jeg var hans chauffør i et års tid først i firserne ude i Nepal, hvor jeg boede på det tidspunkt. Lige siden har han over mange år givet mig de vigtige Dharma transmissioner og de afgørende personlige instruktioner, som vejledte mig i mit videre livsforløb. Således henviste han mig til Gendjyn Rinpotje i Frankrig for min dybere træning i Dharma'en.

Endelig var *Tenga Rinpotje* også min mester (fra 1978 af), som altid havde svar på selv de vanskeligste spørgsmål, både af filosofisk og teknisk art. Jeg nød også godt af hans mesterskab i meditation. I perioden fra foråret 1982 til sommeren 1985 boede jeg det meste af tiden i Katmandu ikke langt fra Tenga Rinpotje's hus. Jeg besøgte Tenga Rinpotje næsten hver dag, når jeg opholdt mig i byen, hvor han beredvilligt instruerede mig i meditation og anskuelse og besvarede utallige spørgsmål. Disse 4 mestre har været en sand velsignelse for mig i mit liv.

Desuden har jeg modtaget transmission til Dharma'en (Buddhismen) fra, først og fremmest, den 16. Karmapa Rangdjung Rigpæ Dordje, Jamgon Kongtrul Rinpotje, Thrangu Rinpotje, Bokar Rinpotje og Tsultrim Gyamtso Rinpotje. Jeg har også stiftet bekendtskab med mange andre, først og fremmest, Dalai Lama, Tjø Dji Nyima Rinpotje (fra Katmandu), Lopøn Tjetju Rinpotje (fra Bhutan og Katmandu i Nepal), Lama Yeshe Dordje (fra Dharamsala i Indien), Lama Thubten (fra Nice i Frankrig), Lama Wangdor (fra Tso Pema i Indien), Lama Tarchin (fra Dolpo i Nepal, senere USA), Lama Sherab Gyaltsen (fra Pokara i Nepal), den franske Lama Yeshe Nyingpo (fra Le Bost i Frankrig) og den engelske Lama Gelongma Rinchen (også fra Le Bost), som alle har enten instrueret, hjulpet eller inspireret mig eller gjort alle 3 på en gang.

(Lama Yeshe fra Le Bost lavede sidenhen klassisk skandale med erotisk misbrug af sine kvindelige elever og forlod derfor Klosteret, hvor han nu er ilde set. Der er ikke andre af mine Lama'er, som har lavet skandale. Mange af de nævnte Lama'er er sidenhen døde. Det gælder for mine 4 hovedlærere samt for: Karmapa Rangdjung Rigpæ Dordje; Jamgon Kongtrul Rinpotje; Bokar Rinpotje; Lopøn Tjetju; Lama Yeshe Dordje; Lama Thubten; Lama Wangdor – og Lama Tarchin.)

Min uddannelse og virksomhed

Min uddannelse startede i 1977 og foregik mange steder, både her i Danmark, Frankrig, Tyskland, Indien og Nepal, hvor jeg opholdt mig i næsten 3 år i en periode først i firserne. Jeg var 4 år i Frankrig først i halvfemserne.

Fra efteråret 1985 til efteråret 1989 var jeg leder af det buddhistiske center *Karma Drub Djy Ling* (Karma Kadjy Skolen) i København. Jeg var beæret over at få lejlighed til at styre udviklingen af centeret på Svanemøllevej i fire år. Men jeg havde ikke forventet eller søgt lederskabet. Jeg blev blot nødt til at tage ansvaret på mig, fordi der ikke var andre, som kunne, og prøve at gøre noget godt. Og mange andre bidrog til succesen. I den position var det muligt at få Buddhismen stats-anerkendt og at få centeret gjort til en rigtig institution og gældfri.

(I dag er centeret en del af *Diamondway* Buddhistiske Centres internationale netværk, ledet af Lama *Ole Nydahl*. Dengang var det en meget broget *Karma Kadjy* forening med flere grupperinger omkring forskellige Lama'er. Jeg har ikke længere noget med dette center at gøre på grund af diverse fordomme.)

Jeg deltog også i filmen: *Den Skjulte Virkelighed*, som viser pudsige billeder fra den tid. I 1988 var jeg som leder af centeret vært for Dalai

Lama. Han boede i centeret under sit ophold i København. Det var lidt af en oplevelse. Dalai Lama står ganske vist i noget af et modsætnings forhold til Karmapa institutionen både dengang og nu, men jeg håbede på at bygge bro ved at invitere ham. I 1989 fik jeg på Karma Kadjy Skolens vegne *Jamgon Kongtrul Rinpotje* til at give indvielserne kaldet Kadjy Ngagdzø [bka' brgyud sngags kyi mdzod] her på Lolland. Indvielserne består af den samling Yidam'mer, som Marpa bragte fra Indien til Tibet.

I 1989 tog jeg igen til Indien for at lære tibetansk. Derpå tog jeg til Frankrig, hvor jeg deltog i forberedelsen af et Tempel projekt for *Dhagpo Kagyu Ling* (Karmapa's hovedsæde for Europa i Frankrig) i Dordogne. Jeg startede så en 3 års retreat i 1991 på tilbagetrænings-centeret *Le Bost* (Kyndrøl Ling) i Auvergne, hvor også Klosteret ligger i dag samt et stort Tempel. Disse 2 centre med deres satellit centre er organiseret som *Dhagpo Kagyu Mandala*, som jeg stadig har forbindelse med.

Jeg blev munk i 1984, hvor *Tenga Rinpotje* ordinerede mig som Geltsyl (novicemunk. Det var ved den lejlighed at jeg fik navnet: Karma Drub Djy Tendar). I 1988 modtag jeg Gelong ordination (sanskrit: *Bikshu*, fuldt ordineret munk) af *Thrangu Rinpotje.* Jeg gav løfterne tilbage i år 2000, fordi det ikke var muligt at leve som munk i Danmark på den rette måde på det tidspunkt. (Der er ingen klostre, og jeg turde ikke leve som hjemløs på grund af mit helbred.) *Gendjyn Rinpotje* udnævnte mig til Lama, da jeg forlod min 3 års tilbagetrækning i maj 1994. Shamar Rinpotje har derpå bekræftet udnævnelsen.

Lama på Tilogaard

Shamar Rinpotje bad mig i 2006 om at etablere *Bodhi Path* her i Danmark, hvilket så skete formelt i 2007, hvor det lykkedes for mig at samle en gruppe mennesker omkring idéen. I 2009 blev der oprettet en Bodhi Path gruppe i København på mit initiativ (**Bodhi Path Foreningen**). Gruppen gik desværre i opløsning efter nogle år.

Bodhi Path Læreplanen er imidlertid fremragende. Den er udviklet af Shamar Rinpotje for moderne mennesker med sans for traditionel meditation og dyb gammel visdom fra Buddha Sakyamuni. Shamar Rinpotje har sammensat en lære- og trænings-plan, som både består af

megen oprindelig Dharma fra *Tilopa* og *Atisha*, og som er særlig god for moderne mennesker. Læreplanen er enkel, dyb og meget omfattende. Jeg har i den engelske sektion betegnet det som 'simplicity in complexity.' (Enkelhed i det sammensatte.)

Den sigter på *Mahamudra* efter *Sutra* metoden. Mahamudra efter Sutra metoden stammer fra *Samadhiraj Sutra'en*. Den primære undervisning på Tilogaard foregår derfor indenfor denne ramme.

Lama Tendar Olaf Høyer 2026.

Tilogaard er et lidt specielt Karma Kadjy fænomen, fordi elever og støtter kommer fra hele landet, mens der næsten ikke findes elever eller støtter i lokal området. Tilogaard er også lidt usædvanlig ved at være residens for en Lama. Karma Kadjy traditionen er i øvrigt karakteriseret ved både store internationale netværk og små selvstændige steder som Tilogaard.

Tilogaard udvikles næppe videre som meditationskole end nu, hvor du kan lære at meditere traditionelt, og hvorledes du anvender Dharma som anskuelse i praksis. Jeg havde jo håbet, at et helt nyt buddhistisk refugium med nye kursus faciliteter og gæstelejligheder kunne opføres. Det ligner en god drøm; der har imidlertid ikke været interesse for det indtil videre. Tilogaard var ellers blevet etableret som en selvejende institution i 2012 med henblik på en gavnlig fremtid, men den er nu nedlagt af samme grund.

Mine ønsker i den retning synes i øjeblikket en perfekt illusion. Der er ingen opbakning, ingen penge og ingen hjælpere. Så der er ingen fremtid. Det behøver der jo heller ikke at være. Der findes så mange andre Dharma institutioner. I min ungdom forestillede jeg mig, at jeg hverken ville efterlade et eftermæle eller et gravsted. Et simpelt tomrum forekom mig mere passende, som når asken spredes over havet og forsvinder i det.

Hvad betyder det for mig at være Lama?

Udtrykket *Lama* betyder flere ting, men mest *instruktør og træner*. Jeg giver instruktion i meditation og i anvendelsen af den buddhistiske anskuelse i praksis (den **akademiske** Dharma anskuelse skal præsenteres af akademikere, hvilket jeg ikke er). Derpå træner jeg eleverne over tid, ligesom enhver anden træner i andre discipliner.

I min hippie tid syntes det at blive til en Lama som det højeste og bedste, man kunne stræbe efter at opnå. I vore dage er titlen knap så god, fordi den sættes i forbindelse med udnyttelse af folk både finansielt og seksuelt. Desuden kan det egentlig være lige meget, når folk blot søger instruktion i Sutra træning. Det er faktisk kun indenfor Tantra, at Lama'en er nødvendig. Den Tantra, som jeg underviser, er meget begrænset. Erotisk Tantra instruerer jeg ikke i. Min begejstring for titlen er derfor efterhånden forduftet, men mine mestre mente noget andet. Det er jeg nødt til at respektere.

Jeg udførte også ritualer for klienter, som havde brug for det. Ritualer (*Pudja*) kan ikke blot løfte stemningen, hjælpe de levende og de døde, men under gunstige omstændigheder kan de også ændre begivenhedernes gang ved simpelthen at vise Dharma-dimensionen i folks liv, så de selv kan gribe fat i den eller gribes af den. Pudja (ritualer) kan således stoppe dårlig karma og fremme den gode. Desværre kan jeg ikke længere synge i lang tid og har måttet opgive at lave flere pudja'er på grund af min sygdom i min alderdom. Det er blevet for udmattende. Jeg underviser dog fortsat i formel meditation.

Oplæring og instruktion foregår kun for enkelte eller få elever ad gangen, ud fra den enkeltes situation. Renoveringen af ejendommen er nærmest gået i stå, fordi jeg lider af KOL og udmattes hurtigt. Du er derfor velkommen til at komme og hjælpe.

Lama Tendar Olaf Høyer, juni 2026.

Læs også artiklen: *Hvad bruger man en Lama til?*